

**Piaci útmutató a
Kazah Köztársaságról**

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

2020

Tartalom

Tartalom	2
Alapadatok.....	4
Gazdasági helyzet	5
1. Legfontosabb indikátorok.....	5
2. A külkereskedelem fő jellemzői.....	6
3. Gazdasági helyzet	6
4. További hasznos gazdasági információk:.....	8
Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal	8
1. Politikai, államközi kapcsolatok	8
2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok	9
3. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Közép-Ázsia Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében.....	10
4. Idegenforgalmi kapcsolatok	12
Jogi, szabályozási környezet.....	12
1. Export Kazahsztánba	12
2. Import Kazahsztánból	13
3. Vállalatalapítás	13
4. Egyéb.....	14
Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés.....	15
1. EXIM országkockázati besorolás	15
2. Helyi befektetésösztönzési szervezetek.....	15
3. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat.....	15
4. Tenderlehetőségek	16
Praktikus információk	16
1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok	16
2. Beutazási feltételek.....	17
3. Egészségügyi helyzet.....	17
4. Közbiztonság	17
5. Infrastruktúra, közlekedés.....	18
6. Repülőterek.....	19
7. Banki szolgáltatások elérhetősége	19

8. Egyéb.....	19
Kultúra.....	20
1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások	20
2. Fontosabb ünnepek.....	21
3. Vallás, vallási szokások	21
4. Történelmi áttekintés	21
5. További hasznos információk	23

Alapadatok

Hivatalos név: Kazah Köztársaság

Főváros	Nur-Szultan (Asztana)
Területek	Akmola, Aktöbe, Almati, Atirau, Nyugat-Kazahsztán, Zsambili, Karagand, Kosztanaj, Kizilorda, Mangisztau, Dél-Kazahsztán, Pavlodar, Észak-Kazahsztán, Kelet-Kazahsztán
Államforma	elnöki köztársaság
Kormányzat	autoriter elnöki hatalom (az elnök a kormányfő és a hadsereg feje is egyben), kétkamarás parlament (Madzslisz – alsóház, Szenátus – felsőház)
Pénznem	Kazah tenge (KZT), (1 USD = 435 KZT)
Hivatalos nyelv	kazah
Beszélt nyelvek	kazah, orosz
Területe	2 724 900 km ²
Lakossága	19,091,949 millió (2020 becslés)*
Éves népességszaporulat	0,89% (2020-es becslés)*
Időeltolódás	GMT + 6 óra
Etnikai megoszlás	kazah (68%), orosz (19,3%), üzbég (3,2%), ukrán (1,5%), ujjur (1,4%), tatár (1,1%), német (1%), egyéb (4,4%) (2019 becslés)
Vallások	muszlim (70,2%), keresztény (26,2%) (orosz ortodox (23,9%), egyéb keresztény (2,3%)), buddhista (0,1%), egyéb (0,2%), ateista (2,8%)
Nemzeti ünnep	december 16. (a Szovjetuniótól való függetlenné válás évfordulója)

Forrás: <http://en.wikipedia.org/wiki/Kazakhstan>

*<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

Kazahsztán a világ 9. legnagyobb területű országa, egyike az 1990-es évek elején a Szovjetunióból kiváló államoknak, a Független Államok Közösségének tagja.

Gazdasági helyzet

1. Legfontosabb indikátorok

Legfontosabb indikátorok											
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
GDP (milliárd USD)*	133,4	115,3	148,1	192,6	208,0	236,6	221,4	184,4	137,3	166-8	179,4
Egy főre jutó GDP (USD)*	8514	7165	9071	11635	12387	13891	12807	10511	7715	9248	9812
Egy főre jutó GNI (USD)*	6150	6780	7440	8280	9940	11840	12090	11420	8800	8040	8070
GDP növekedési üteme (% év/év)*	3,3	1,2	7,3	7,4	4,8	6,0	4,2	1,2	1,1	4,1	4,1
Ipari termelés növekedési üteme (%)*	2,5	1,5	7,8	3,5	1,8	3,1	1,5	-0,3	1,7	6,3	4,5
Infláció (fogyasztói árak, %)*	17,2	7,3	7,1	8,3	5,1	5,8	6,7	6,6	13,6	11,2	9,2
Exportvolumen (milliárd USD)*	807,7	490,2	680,5	957,0	981,0	961,2	901,7	521,5	416,3	548,1	691,7
Termék- és szolgáltatásexport (milliárd USD)*	76	48	66	90	92	91	87	53	44	56	67
HDI (Emberi Fejlettségi Index)**	0,758	0,763	0,764	0,772	0,782	0,791	0,798	0,806	0,808	0,813	0,817
GCI (Globális Versenyképességi Index)***	4,13	4,1	4,07	4,11	4,18	4,37	4,4	4,41	4,48	61,13	61,8

Forrás: * <http://databank.worldbank.org/data/source/world-development-indicators>

** <http://hdr.undp.org/en/data>

*** <https://tradingeconomics.com/kazakhstan/competitiveness-index>

2. A külkereskedelem fő jellemzői

A külkereskedelem fő jellemzői

Exportvolumen	691,7 milliárd USD (2018, becslés)
Legfontosabb exportpartnerek	Olaszország 15%, Kína 14%, Hollandia 9,8%, Oroszország 9,7%, Hollandia 7,6%, Franciaország 6,3% (2019)
Legfontosabb exporttermékek	olaj és olajtermékek, földgáz, színesfémek, vegyszerek, gépek, gabona, gyapjú, hús, szén
Importvolumen	410,5 milliárd USD (2018, becslés)
Legfontosabb importpartnerek	Oroszország 37%, Kína 17%, Dél-Korea 8,9%, Olaszország 4,1% (2019)
Legfontosabb importtermékek	gépek és berendezések, fém termékek, élelmiszerek

Forrás: <https://databank.worldbank.org/>, <https://tradingeconomics.com/kazakhstan/indicators>

3. Gazdasági helyzet

Kazahsztán a volt Szovjetunió államai közül az egyik legerősebb gazdasági helyzetű ország. A kazah gazdaság legmeghatározóbb elemeinek az energiahordozó-lelőhelyek, valamint a termőföldek tekinthetők, így az ezekre épülő kitermelő ágazatok jelentik az állam gazdaságának motorját. Mivel Kazahsztán nem rendelkezik közvetlen tengerparttal, a nyersanyagok exportjának tekintetében nagyban függ a szomszédos országoktól. Az 1996-ban a Kaszpi-tengeri Olajvezeték Konzorciummal aláírt megegyezés a Fekete tengerig érő olajvezetékek kiépítéséről nagyban biztosítja a kazah nyersolaj exportját. Az elektromosáram-ellátottságban azonban a mai napig jelentős területi eltérések tapasztalhatóak Kazahsztánon belül.

A külföldi működőtőke-befektetések fontos szerepet játszanak Kazahsztán gazdasági fejlődésében. A kőolaj és az egyéb ásványkincsek vonzzák a külföldi beruházásokat, melyek hozzájárultak az új, korszerű technológiák bevezetéséhez, a munkahelyteremtéshez, valamint az új foglalkoztatási formák és képzések megjelenéséhez. Az olajszektorba áramló beruházásoknak szerepük volt Kazahsztán pénzügyi szektorának fejlesztésében is.

A kazah kormány tisztában van az olajfüggőségben rejlő gazdasági kockázatokkal, ennek következményeképp az elmúlt években gazdasági diverzifikációs programot hirdettek, melynek során egyéb gazdasági szektorok (közlekedés, gyógyszeripar, telekommunikáció, élelmiszertermelés) kiemelt, célzott támogatását tűzték ki célul. 2010 júliusában Oroszország, Kazahsztán és Fehéroroszország részvételével létrejött a három állam alkotta Eurázsiai Vámunió a kereskedelmi kapcsolatok és a külföldi befektetések fellendítése érdekében. Oroszország, Kazahsztán és Fehéroroszország elnökei 2014. május 29-én írták alá Aszتانában azt a szerződést, amelynek értelmében az összesen 170 milliós népességet és 2,7 trillió dollárnyi bruttó hazai terméket felölelő új gazdasági integrációs szervezet az Eurázsiai Gazdasági Unió megkezdte működését 2015. január 1-én (<http://eaeunion.org/?lang=en>). 2014-ben Örményország, 2015-ben pedig Kirgizisztán is

csatlakozott hozzá. 2014-ben Örményország, 2015-ben pedig Kirgizisztán is csatlakozott hozzá.

Húsz évig tartó kemény munka után 2015-ben került pont a Kazahsztán WTO-tagságáról szóló tárgyalások végére. A főváros, Nur-Szultan (Asztana) bízik abban: a tagság lendületet ad a több mint 160 tagállammal folytatott kereskedelemnek, és felgyorsul Kazahsztán gazdasági növekedése is a meginduló külföldi befektetések nyomán.

A közép-ázsiai ország erős gazdasági potenciállal rendelkezik, rendkívül gazdag energiahordozókban, nyersanyagokban és jó minőségű termőföldben, GDP-jének mintegy 20%-át az energiaszektor adja. A kazah makrogazdasági fundamentumok alapvetően a nyersanyag-szektor (alumínium, vas, réz) teljesítményére, az energiahordozók világpiaci árának alakulására, valamint a termőföldek kihasználtságára, és ennél fogva az agrárium teljesítményére épülnek. A hivatalos számítások szerint az olajszektor adja az export közel felét, és a GDP előállításának 62,5%-a közvetlenül, vagy közvetetten összefügg a szóban forgó ágazat tevékenységével.

A GDP 2017. évi volumene alapján Kazahsztán egyike lett a világ ötven legnagyobb gazdaságának. A kazah gazdasági modell alapja a külföldi tőke egyre intenzívebb bevonása érdekében kifejtett aktív állami szerepvállalás. Kazahsztán tervszerűen folytatja gazdasága diverzifikációját, hogy függetleníthesse magát a nyersanyagárak világpiaci ingadozásától. A növekvő olajáraknak és az átstrukturálási, egyben modernizációs célokat szolgáló programok első sikereinek köszönhetően pozitív tendenciák figyelhetők meg a kazah gazdaságban. A kazah elnök által 2018 elején bejelentett tízpontos program reflektál a nemzetközi hitelminősítők és pénzügyi intézmények kritikáira és javaslataira, emellett egy dinamizált stratégiai keretrendszernek is tekinthető, mivel a már elindított gazdasági-társadalmi modernizációs és stratégiai programokat, illetve azok továbbgondolását is magában foglalja. A kazah gazdaság 2018 első felében éves szinten 4,1%-kal bővült.

Az „Egy övezet, egy út kezdeményezés” (One Belt, One Road – OBOR) tervét Hszi Csin-ping kínai elnök 2013-ban jelentette be. Két fő részből áll: a Selyemút Gazdasági Övezet és a 21. Századi Tengeri Selyemút programok. Az Új Selyemút virágzása határozottan növelni fogja a közúti áruszállítási tranzakciók volumenét. Például Khorgos egy kínai gyártási és exportközpont, amely Kazahsztánnal határos. Ez a vámmentes zóna 2019 óta gyors ütemben növekszik. Ennek eredményeképpen a tavalyi évben jelentősen nőtt a közúti áruszállításban megvalósuló tranzakciók volumene.

Kasim-Zsomart Tokaev 2019. március 20-tól tölti be az elnöki posztot. Nurszultan Nazarbajev, aki 1990. április 24 óta állt Kazahsztán élén elnökként 2019. március 19-én este, a kazah és a nemzetközi közvélemény részére váratlanul, jelentette be lemondását. Bejelentésében javasolta utódjaként Kasim-Zsomart Tokaevet, aki a Szenátus elnöke volt. Nazarbajev továbbra is a hadsereg főparancsnoka, és a Biztonsági Tanács elnöke maradt.

A kazah kormány 2020 áprilisában a Covid-19 a vírus terjedése illetve az ország jelentős bevételét képező olaj árának drasztikus esése miatt gazdaságvédelmi akciótervet jelentett be Nurszultanban. Az alapvető élelmiszerek biztosítása érdekében az állami hitelkeretet az eddigi 600 milliárd tengerről ezermilliárdra emelik fel, az erre vonatkozó kamat 13-15 csökken. Az agrártermékeket importáló vállalatok számára nem lesz áfafizetési kötelezettség. A kormány 300 milliárd tengét különített el infrastruktúra-fejlesztésre,

amellyel 120 ezer embernek tud munkát adni, akik kizárólag kazah állampolgárok lehetnek.

Forrás: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>,
http://www.wto.org/english/news_e/news13_e/acc_kaz_23jul13_e.htm,
http://hvg.hu/gazdasag/20130903_ujabb_taggal_bovulo_vamunio,
<https://exim.hu/kondiciok/orszagkockazatok/orszagtajekoztatok>,
https://kki.hu/assets/upload/49_KKI-elemzes_vasa_20181130_vl.pdf,
<http://exporthungary.gov.hu/download/2/5f/72000/Kazahszt%C3%A1n.pdf>,
<https://magyarnemzet.hu/kulfold/a-jovot-tervezik-kozep-azsiaban-is-7917923/>

4. További hasznos gazdasági információk:

Export Hungary: <http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-kazahsztan>

Általános információk:

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Kazakhstan

A kazah kormány weboldala: <http://www.government.kz/en/>

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

ENSZ fejlesztési program, Humán Fejlettségi Index:

<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/KAZ>

Versenyképességi Index:

<http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform/>

A Világbank adatbázisa: <http://data.worldbank.org/country/kazakhstan>

Kazahsztán központi statisztikai hivatala angol nyelven:

http://stat.gov.kz/faces/mobileHomePage?_afzLoop=2217669684119691#%40%3F_afzLoop%3D2217669684119691%26_adf.ctrl-state%3Di6g8if48v_17

Kazah Nemzeti Vállalkozói Kamara: <http://atameken.kz/en/>

Az ENSZ adatai: <http://data.un.org/Search.aspx?q=Kazakhstan>

Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal

1. Politikai, államközi kapcsolatok

- Kazahsztánban 1992 márciusában nyílt meg Magyarország nagykövetsége, a magyarországi kazah nagykövetség megnyitására pedig 1993 szeptemberében került sor.
- A két ország kapcsolatát politikai konfliktus nem terheli. A rendszerváltás óta számos diplomáciai találkozóra került sor a magyar és kazah képviselők között.
- Magyarország és Kazahsztán stratégiai partnerek, kétoldalú kapcsolatok igen intenzíven alakulnak. A politikai kapcsolataink kiemelkedően jók.
- 2015 áprilisán Orbán Viktor miniszterelnök vezetésével magasszintű magyar kormányzati delegáció látogatott Kazahsztánba. A keleti nyitás politikája

Kazahsztánt is érinti: a magyar és kazah kormány kiemelt stratégiai partnerként tekint egymásra.

- 2016-ban került sor a Magyar-Kazah Kormányközi Bizottsági ülésre Asztanában, 2018 novemberében pedig Budapesten.
- 2019 áprilisában tartották meg a Magyar-Kazah Stratégiai Együttműködési Ülést Nur-Szultánban.

Forrás: [https://Nur-Szultan \(Asztana\).mfa.gov.hu/page/ketoldalukapcsolatokkazahsztan](https://Nur-Szultan (Asztana).mfa.gov.hu/page/ketoldalukapcsolatokkazahsztan)

2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok

- Kazahsztán a FÁK-államokon belül a 3. helyen állt 2019-ben a Magyarországgal folytatott külkereskedelmi forgalmat tekintve (Oroszországot és Ukrajnát követve). A legfontosabb, Kazahsztánba irányuló magyar exporttermékek a gyógyszerek és a telekommunikációs eszközök. Az importot szinte kizárólag energiahordozók alkotják. A magyar külkereskedelem mérlege az energiahordozókat kivéve pozitív. (Forrás: KSH, <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>)
- A Szovjetunió fennállása idején Kazahsztán és Magyarország között meglehetősen fejlett kétoldalú kereskedelem folyt, noha ez a folyamat jelentős részben a központosított hatalom irányításán alapult.
- A két ország közötti tőkemozgás minimális. A Magyar Nemzeti Bank nyilvántartásában nem szerepel adat kölcsönös tőkebefektetésekről. Legnagyobb magyarországi befektetők: MOL, Richter Gedeon Nyrt., Egis Zrt., LAC Holding.
- A magyar export szempontjából perspektivikus ágazatoknak a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, a gépipar, az építőanyagok, prémium kategóriás élelmiszerek és fogyasztási cikkek előállítását tekinthető. A magyar szolgáltatás-export bővíthető, jelenleg is jelentős számban dolgoznak Kazahsztánban magyar alvállalkozók és szakemberek, főleg olaj- és gázipari projektek megvalósításán. Azonban itt figyelembe kell venni a külföldi munkaerő alkalmazását kvótához kötő kazah szabályozást.
- 2016. május 23-án az EXIM a KazAgro és az ADM Capital vezetői ünnepélyes keretek között aláírták a közös kazah-magyar mezőgazdasági befektetési alapról szóló megállapodást. Az alap induló mérete 40,4 millió USD, mely az EXIM és a KazAgro részéről 20-20 millió USD hozzájárulást jelent.
- Magyar szempontból perspektivikus tőkekihelyezési lehetőségnek tekinthető gyakorlatilag bármilyen ipari termelés meghonosítása Kazahsztánban. Elnöki rendelettel szabályozzák az államilag kiemelt területekre működő tőkét befektetők kedvezményeit és preferenciáit.
- 2016. november 24-én Budapesten tárgyalt Berik Kamalijev befektetési és fejlesztési miniszter-helyettes, aki a légügyi hatóságok közötti együttműködésről szóló megállapodást írt alá NFM közlekedéspolitikáért felelős államtitkárával Tasó Lászlóval. A megállapodás alapján lehetőség nyílt a Budapest és Asztana közötti közvetlen légi járat beindítására.

Forrás, további hasznos információk:

<http://exporthungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-kazahsztan>

<https://asztana.mfa.gov.hu/page/ketoldalukapcsolatokkazahsztan>

A magyar-kazah külkereskedelem áruszerkezete (M USD)

Megnevezés	Kivitel				Behozatal				Összesen			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Összesen	115,08	141,16	132,14	105,52	73,48	403,61	537,52	326,12	188,56	544,76	669,66	431,64
Élelmiszer, ital, dohány	3,84	3,76	6,04	6,09	0,03	0,06	0,09	0,21	3,87	3,81	6,13	6,30
Nyersanyagok	0,01	0,97	0,26	0,97	0,74	1,61	0,53	0,15	0,76	2,58	0,78	1,12
Energiahordozók	0,21	0,85	1,66	1,07	70,32	397,68	532,83	320,99	70,53	398,52	534,48	322,06
Feldolgozott termékek	98,14	118,30	113,54	82,91	2,38	4,17	3,31	3,40	100,52	122,47	116,85	86,31
Gépek, gépi berendezések	12,88	17,29	10,65	14,5	0,01	0,09	0,77	1,4	12,89	17,38	11,42	15,9

Forrás: KSH

3. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Közép-Ázsia Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében

- Tekintettel a közép-ázsiai térséggel dinamikusán fejlődő politikai és gazdasági együttműködésre (Türk Tanács tagországai) a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) Elnökségének döntése alapján a 2012-ben létrehozott Magyar-Kazah Tagozat tevékenységét kibővítette és ennek megfelelően 2020. május 4-én átnevezte Közép-Ázsiai Tagozatra. A Tagozat keretében működik a továbbiakban a Magyar-Kazah Üzleti Tanács, melynek tagságát a Tagozat jelenlegi tagvállalatai alkotják, valamint a térség országaival a jövőben létrehozandó üzleti tanácsok (<https://mkik.hu/a-kozep-azsiai-tagozat-bemutatkozasa>).
- A Tagozat elnöki tisztséget Fasimon Sándor (INA d.d. igazgatóságának elnöke) tölti be.
- A Magyar-Kazah Üzleti Tanács elnöki tisztségét Horváth László (L.A.C. Holding Zrt. elnök-vezérigazgatója) tölti be.
- Az MKIK Közép-Ázsiai Tagozatának célja, hogy szervezett keretek között, intézményesített formában segítse a magyar cégek kapcsolatainak fejlődését a közép-ázsiai országokkal. A Tagozat kiemelt feladata az üzleti lehetőségek bővítése, melynek érdekében üzletember-találkozókat, tájékoztató fórumokat, üzleti delegációkat szervez, és információkkal segíti a hozzájuk forduló cégeket.
- Elérhetőségek: telefon: 06 1 474-5147, e-mail: kozepazsiai.tagozat@mkik.hu

A Tagozat főbb eseményei:

- 2016. október 16-19. között Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter felkérésére, az MKIK Magyar-Kazah Tagozata 30 fős üzleti delegációt szervezett Kazahsztánba. 2016. október 17-én Aszتانában üzleti fórumra, majd a Magyar-Kazah Gazdasági

Együttműködési Kormányközi Bizottság 5. ülésére, valamint a kétoldalú Stratégiai Tanács alakuló ülésére is sor került.

- Az MKIK Magyar-Kazah Tagozata 2018. november 22-én a Pénzügyminisztérium felkérésére a Magyar-Kazah Kormányközi Bizottság 6. üléséhez kapcsolódóan magyar-kazah üzleti fórumot és üzletember-találkozót szervezett Budapesten. A rendezvény keretében tartották a Magyar-Kazah Üzleti Tanács 6. együttes ülését. Az elnöki posztot magyar oldalról Horváth László, az MKIK Magyar-Kazah Tagozatának társelnöke, kazah részről pedig Szárszenov Dzsambulát, a Kazenergy elnöke tölti be. A fórumon, melynek levezető elnöke Dunai Péter MKIK főtktár volt, részt vett Varga Mihály, miniszterelnök-helyettes és pénzügyminiszter, aki elmondta, hogy a magyar kormány továbbra is támogatja a magyar vállalatok részvételét a kazah állam fejlesztési és iparosítási programjában. Szulejmenov Timur, a Kazah Köztársaság nemzetgazdasági minisztere köszöntőjében kiemelte, hogy Kazahsztán kedvező befektetői környezetet tud biztosítani a magyar vállalkozók számára, mivel az országban 12 szabadkereskedelmi zónát alakítottak ki, és ezekben jelentős adókedvezmény várja a befektetőket, például sem társasági adót, sem vagyoadót nem kell fizetniük. Ezt követően kétoldalú együttműködési megállapodást írtak alá a Magyar-Kazah és a Kazah-Magyar Üzleti Tanács, az IFUA Horváth and Partners Kft. és a Kazenergy, valamint a LAC Holding Zrt. és Kazahsztán Sportorvosi Szövetsége. Az ülés második felében előadásokat hallhattak a résztvevők az EXIM-től, Asztana Önkormányzatától, a LAC Holding Zrt.-től és a Kazatomprom-tól, majd a fórumot követően kétoldalú üzletember-találkozón is részt vehettek az érdeklődő cégek.
- 2019. december 12-én Az MKIK Magyar-Kazah Tagozata, a kazah Nagykövetség felkérésére, kerekasztal-megbeszélést szervezett a magyar vállalatok és a Kazah Köztársaság nagykövete között. A rendezvény keretein belül a nagykövet bemutatta Kazahsztán aktuális politikai és gazdasági helyzetét, valamint tájékoztatást adott a befektetési lehetőségekről. Ezt követően networking ebéd formájában lehetőségük volt a magyar cégek képviselőinek feltenni a kérdéseiket, valamint egyéni konzultációra is a nagykövettel.
- Az MKIK Magyar-Kazah Tagozata a Pénzügyminisztérium felkérésére 87 fős üzleti delegációt szervezett Kazahsztánba, Nur-Szultánba 2019. április 28-30. között Varga Mihály miniszterelnök-helyettes, pénzügyminiszter és dr. Parragh László MKIK elnök vezetésével. A delegációban az alábbi ágazatok képviselői vettek részt: vízipar, élelmiszeripar, mezőgazdaság, energetika, könnyűipar, műanyagipar, fémipar, gépipar, elektronika, hulladékfeldolgozás, építőipar, IT, szállítmányozás, tanácsadás, pénzügyi szektor. Április 29-én Kazah-Magyar üzleti fórumra került sor, melyet Varga Mihály miniszterelnök-helyettes és pénzügyminiszter, valamint Dalenov Ruszlan, a Kazah Köztársaság nemzetgazdasági minisztere nyitott meg, majd Horváth László, a Magyar-Kazah Üzleti Tanács és Szárszenov Dzsambulát a Kazah-Magyar Üzleti Tanács elnöke mondott köszöntőt. A köszöntőket követően 11 együttműködési megállapodás került aláírásra.

4. Idegenforgalmi kapcsolatok

- 2003 óta jelentősen csökkent a Kazahsztán és Magyarország közötti személyforgalom. Noha a KSH adatai szerint az elmúlt években a belépő határforgalom mértéke megelőzte a kilépő határforgalom mértékét, különösebb eltérések a két érték között nem tapasztalhatóak.
- 2017. június 5-én indította el első, Budapest-Nur-Szultan (Asztana) útvonalat bejáró gépét a Wizz Air, amely jelenleg hetente kétszer, szerdánként és vasárnaponként repül Kazahsztán fővárosába.

Forrás: [https://budflyer.blog.hu/2017/06/08/a_wizz_air_elinditotta_elso_Nur-Szultan_\(Asztana\)_i_jaratat](https://budflyer.blog.hu/2017/06/08/a_wizz_air_elinditotta_elso_Nur-Szultan_(Asztana)_i_jaratat)

Jogi, szabályozási környezet

Kazahsztán jogrendszerének alapjait a polgári jog rendelkezései jelentik, amelyre az Orosz Birodalom joggyakorlata volt jelentős hatással.

1. Export Kazahsztánba

- A kazah vámpolitika az egyik legliberálisabb a FÁK-térségben. Az ország 2010 óta tagja az Oroszország, Kazahsztán és Fehéroroszország részvételével létrejött Eurázsiai Vámunióknak (2014 óta Eurázsiai Gazdasági Unió), melyhez 2014-ben Örményország és 2015-ben Kirgizisztán is csatlakozott.
- Sem különleges okmányokra vonatkozó követelmények, sem a magyar kivitt nehezítő vámszabályok nincsenek a Kazahsztánba történő exportáláskor.
- Szállítmányozásra vonatkozóan sem létezik a megszokottól radikálisan eltérő szabályozás Kazahsztánban. Fontos, hogy közúti szállítás esetén a fuvarozó cég rendelkezzen érvényes kazah közúti szállítási engedéllyel. Ezeket korlátozott számban adják ki, de hiányuk súlyos büntetést vonhat maga után.
- Létezik kettős adózást elkerülő magyar-kazah egyezmény.
- Szeszesital nagykereskedelmi jogosultságához csak kifejezetten nagy összeg ellenében lehet jutni. Tilos továbbá drogok, fegyverek, bizonyos állatok, növények, arany és ezüst ékszerek, antik tárgyak Kazahsztánba történő bevitele, továbbá bármilyen, Kazahsztán államérdekeit sértő dokumentum bevitele.
- Vámellenőrzési tájékoztató a Kazah Pénzügyminisztérium Állami Jövedelem Bizottságának honlapján: <http://kgd.gov.kz/ru/section/tamozhennyi-kontrol>
- A vámszabályok az Eurázsiai Gazdasági Unió honlapján érhetők el:
<http://eaeunion.org/?lang=en#>;
<http://www.eurasiancommission.org/en/Pages/default.aspx>

Forrás: <http://exporthungary.gov.hu/download/c/e0/32000/Doing%20Business%20in%20Kazakhstan.pdf>

2. Import Kazahsztánból

- A megerősített partnerségi és együttműködési megállapodás (EPCA) az EU és Kazahsztán közötti kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat szabályozza. A megállapodást 2015-ben írták alá, és ideiglenesen 2016. május 1-jén lépett hatályba. Miután valamennyi tagállam ratifikálta, a megállapodás 2020. március 1-jén lépett hatályba. Kazahsztán az első közép-ázsiai partner, aki EPCA-megállapodást kötött az EU-val. A megállapodás jobb szabályozási környezetet teremt a vállalkozások számára olyan területeken, mint: szolgáltatások kereskedelme, vállalatok alapítása és működtetése, tőkemozgások, alapanyagok és energia, állami beszerzések, szellemi tulajdonjogok. Az EU és Kazahsztán közötti acélmegállapodás lejártától 2006 végéig a kétoldalú acélkereskedelem „autonóm intézkedésekre épül.” Ezek az intézkedések lehetővé teszik a termékek szabad belépését az EU-ba vámok vagy mennyiségi korlátozások nélkül, néhány kivételtől eltekintve. (Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/kazakhstan/>)
- Az EU és Kazahsztán között 1995-ben született, majd 1999-ben hatályba lépett Együttműködési Egyezmény szabályozza a kereskedelmi folyamatokat. 2011-ben pedig újabb tárgyalások kezdődtek egy kibővített partnerségi és együttműködési egyezmény irányába. (Forrás: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/kazakhstan/>)
- 2015. november 20-án Kazahsztán teljes jogú tagja lett a WTO-nak. https://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/kazakhstan_e.htm

Az adózásról bővebben az alábbi linkeken olvashat (angol nyelven):

Deloitte (2019):

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-kazakhstanhighlights-2019.pdf>

Doingbusiness.org (2019):

https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Subnational-Reports/DB19_KAZ_Full-report.pdf

Invest in Kazakhstan, angol nyelvű tájékoztató a befektetési lehetőségekről:

<http://invest.gov.kz/>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Taxation_in_Kazakhstan

3. Vállalatalapítás

- 2003. január 8-án lépett hatályba a beruházásokra vonatkozó törvény Kazahsztánban. A szabályozás *de jure* nem tesz különbséget hazai és külföldi befektetők között.
- Kazahsztánban egy 2000. április 14-én hatályba lépett elnöki rendelet szabályozza az államilag kiemelt területekre történő működőtőke-befektetőkre vonatkozó kedvezményeket és preferenciákat. Néhány a kedvezmények közül: a szerződéskötéstől számított öt évig felmentés a földadó, a jövedelemadó és a tulajdonadó alól; teljes vagy részleges felmentés a befektetési projekt megvalósításához szükséges, külföldről behozott gépek, berendezések, nyersanyagok és alapanyagok után fizetendő vám alól.

- A kazah kormány által meghatározott kiemelt beruházási területek listája az alábbi linken található: <http://invest.gov.kz/?option=content§ion=6>
- Kazahsztán a Világbank „Doing Business” című elemzése alapján 2018-ban összességében az 36. helyet foglalja el a vállalat alapítási körülmények tekintetében a világ országai között.
- Az általános forgalmi adó mértéke Kazahsztánban 12%, a társasági adó 20%, a személyi jövedelemadó 10%.
<https://hu.tradingeconomics.com/kazakhstan/personal-income-tax-rate>
- Kazahsztánban az építőipar területén működő vegyesvállalatokban a külföldi résztvevő tőkerészesedése nem haladhatja meg a 49%-ot.
- A magyarok kazahsztáni munkavállalása engedélyhez és speciális vízumhoz kötött. Ezeket a dokumentumokat az elmúlt években egyre inkább csak felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára adják ki. A munkáltatói bérköltségek a bérek 15 százalékát teszik ki.
- A kazah kormány évről évre kvótában állapítja meg az egyes régiókban foglalkoztatható külföldi munkavállalók számát. A következő évre vonatkozó munkavállalási engedélyek kérelmezésének határideje minden előző év szeptember 1-je.

További hasznos információk:

<http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-kazahsztan>

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreconomies/kazakhstan>

Kazah kormány weboldala, befektetési lehetőségek:

<http://invest.gov.kz/?option=content&itemid=245>

Lexology.com, online joggyűjtemény befektetőknek:

<http://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=aceae56e-f432-4b96-850f-e497c789955f>

A Baker & McKenzie tanulmánya:

https://www.bakermckenzie.com/-/media/files/insight/publications/2017/doingbusinesskazakhstan/bk_kazakhstan_doingbusiness_2017.pdf?la=en

[/media/files/insight/publications/2017/doingbusinesskazakhstan/bk_kazakhstan_doingbusiness_2017.pdf?la=en](https://www.bakermckenzie.com/-/media/files/insight/publications/2017/doingbusinesskazakhstan/bk_kazakhstan_doingbusiness_2017.pdf?la=en)

4. Egyéb

Ingtalnvásárlás: Külföldiek szabadon vásárolhatnak ingatlant, illetve ingatlan építésére alkalmas telket Kazahsztánban (Forrás: <http://aboutkazakhstan.com/kazakhstan-real-estate>). A mezőgazdasági földek bérlésére speciális szabályok vonatkoznak, melyekről az alábbi dokumentum részletes információkat tartalmaz:

<http://landportal.info/sites/default/files/kazakhstanlandadministration.pdf>

Az irodabérleti díjak nemzeti szintűek, az ipari ingatlanok bérleti díja és a rezsiköltség jelentősen alacsonyabbak a Magyarországiaknál. Az elmúlt években azonban a rezsiköltségek folyamatosan emelkednek, a kormányzat ezzel próbálja takarékosagra szoktatni a fogyasztókat. A kazah ingatlanpiacról bővebben:

<http://www.reportlinker.com/ci02431/Real-Estate.html/coverage/Asia:Kazakhstan>

Szerzői jogok védelme: a szellemi termékek és szerzői jogok védelmét a kazah kormány 2001. szeptember 26-i határozata biztosítja. Kazahsztán számos nemzetközi szervezet tagja, 2015. szeptember 20. óta pedig WTO tagsággal is rendelkezik.

További hasznos jogi információk:

A vállalat alapításhoz kapcsolódó jogi dokumentumok:

http://invest.gov.kz/jp/guide/child/enterprise_registration

Global Law School Program:

<http://www.nyulawglobal.org/globalex/Kazakhstan.html>

Washburn Egyetem Jogi Karának weboldala:

<http://www.washlaw.edu/forint/asia/kazakhstan.html>

Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés

1. EXIM országkockázati besorolás

Az EXIM 2020. május 15-től hatályos országkockázati besorolása és a biztosíthatósági szabályok szerint Kazahsztán az 5-ös országkockázati kategóriába esik, tehát szuverén, szub-szuverén, banki, illetve magánnevű hiteladós esetén biztosítható (két éves vagy két éven túli törlesztési futamidejű ügyletek vonatkozásában). Forrás:

<https://exim.hu/kondicio/orszagkockazatok>

Helyi fejlesztési bank

Development Bank of Kazakhstan (<http://www.dbk.kz/en/>)

2. Helyi befektetésösztönzési szervezetek

- Investment Fund of Kazakhstan (<https://ifk.kz/en/>)
- „Damu” Entrepreneurship Development Fund (<http://www.damu.kz/en>)
- Kazyna Capital Management (<http://en.kcm-kazyna.kz/>)
- „Export Insurance Company “KazakhExport” JSC (<http://en.keg.kz/>)
- „Baiterek” National Management Holding (<http://www.baiterek.gov.kz/en/>)
- ALMEX-Baiterek Fund (<http://ab-fund.kz/>)

3. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat

Az Aszتانában található a [Kazah Nemzeti Vállalkozói Kamara](#) a Kazahsztánban működő vállalatok érdekvédelmi szervezete. A Kamara működésének alapját az alábbi osztályok jelentik: Üzleti fejlesztés, Jog, Kisvállalkozások támogatása, Kereskedelmi folyamatok értékelése, Tulajdonjog, Termékvizsgálat, Választottbíróóság.

A Kazah Nemzeti Vállalkozói Kamara regionális szervezetéhez tartozó egységek elérhetőségei megtalálhatóak az alábbi linken: <http://palata.kz/en/pages/128>.

4. Tenderlehetőségek

A tenderlehetőségeket tartalmazó weboldalak jellemzően fizetők és regisztrációhoz kötöttek, pl.:

Tendersinfo, adatok a globális tender lehetőségekről:

<http://www.tendersinfo.com/global-kazakhstan-tenders.php>

CISBids.com, tender lehetőségek a FÁK tagállamaiban:

<http://www.cisbids.com/kazakhstan/index.php?&limitC=50&startC=0>

Globaltenders.com, adatok a globális tender lehetőségekről:

<http://www.globaltenders.com/government-tenders-kazakhstan.php>

Praktikus információk

1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok

Magyarország Nagykövetsége Kazahsztánban:

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Heizer Antal

Külgazdasági attasé, másodkonzul: Ujvári Márton

Nagykövetség címe: Koszmonavtov utca 62., 010000 Nur-Szultan, Kazahsztán

Telefonszám: 007 (7172) 550-323

Fax: 007 (7172) 550-324

E-mail: mission.ast@mfa.gov.hu

Web: <https://asztana.mfa.gov.hu/>

Főkonzul: Blaumann Ferenc

Külgazdasági attasé: Tar György

A Főkonzulátus címe: 050000 – Almaty, Ul. Muszabajeva 4.

Telefon: 007 (7272) 551-308, 007 (7272) 551-206, 007 (7272) 551-602, 007 (7272) 581-836

Fax: 007 (7272) 581-837

E-mail: mission.ala@mfa.gov.hu

Web: <https://almati.mfa.gov.hu/>

Kazahsztán Magyarországi Nagykövetsége:

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Zsanibek Abdrasov

Nagykövetség címe: 1025 Budapest, Kapy utca 59.

Telefonszám: +36 1 275 13 00

E-mail: budapest@mfa.kz

Web: https://www.facebook.com/Kazembhun/?hc_ref=ARTcWW9IDpQ6cfn-nrll4QA59SsWCGF9NEIBh-CeAf4T3EJ0VTSq1faH0tgYp4tkFjc&fref=nf&tn=kC-R

2. Beutazási feltételek

A Kazah Köztársaság Kormánya 2012. szeptember 21-i 148. sz. rendelete értelmében Magyarország állampolgárai vízummentességet élveznek az államhatár átlépését követő 30 naptári napig.

A feltüntetett időszakban a rendeletben felsorolt államok érvényes diplomata útlevelemmel, szolgálati útlevelemmel és magánútlevelemmel rendelkező állampolgárai a nemzetközi forgalom számára megnyitott államhatár átlépését követő 30 napon belül vízum nélkül jogosultak többszöri beutazásra, kiutazásra és tranzit utazásra a Kazah Köztársaság területén.

A belépéskor kitöltendő papírt (az ún. migrációs kártyát) a tartózkodás végéig meg kell őrizni, azt ugyanis a kilépéskor az eljáró határőrnek be kell mutatni.

Főszabály szerint a belépés után a magyar állampolgároknak csak akkor kell regisztráltatniuk magukat a tartózkodás hely szerinti Migrációs Rendészeti Igazgatóságnál, amennyiben tartózkodásuk meghaladja a 30 napot (azaz 30 napon belül mentesülnek a regisztrációs kötelezettség alól, ezt a migrációs kártyán elhelyezett második bélyegzőlenyomat tanúsítja).

A fenti szabályok megsértése (azaz a migrációs kártya elvesztése, a regisztráció elmulasztása, illetve a túltartózkodás) büntetendő cselekménynek minősül és aránytalanul nagy büntetéssel jár, mivel ezek a hatályos jogszabály alapján 10 napig terjedő elzárással, 5 évre szóló kiutasítással, illetve pénzbírsággal sújthatók.

A COVID-19 kazahsztáni terjedésének megakadályozása érdekében a kazahsztáni kormány elhatározta az ideiglenes vízummentesség Kazahsztánban való felfüggesztését.

Forrás, további információk: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa-budapest/press/news/details/kazahstan-priostanovil-bezvizovyy-rezhim-dlya-inostrancev-do-1-noyabrya?lang=hu>

3. Egészségügyi helyzet

A közegészségügyi helyzet Kazahsztánban normális, az ország járványügyi szempontból biztonságosnak tekinthető. Magyarország és Kazahsztán között nincs olyan megállapodás, amely automatikusan ingyenes orvosi ellátást biztosítana a magyar utazóknak. Ezért egészség- és balesetbiztosítás nélkül ne induljanak útnak. Amennyiben orvosi vagy kórházi ellátásra van szükség, ajánlatos a magánkézben levő (fizetős) intézményeket igénybe venni. Ezekben mind a szolgáltatás minősége, mind a szakmai hozzáértés megfelelő színvonalú. A gyógyszerek széles választékban, vény nélkül is kaphatók.

A vezetékes víz a nagyvárosokban általában jó minőségű, de javasoljuk, hogy inkább mindenütt palackozott ásványvizet fogyasszanak. Lehetőség szerint kerüljék az utcai, piaci árusoknál való étkezést.

Forrás: <https://konzulizsolgalat.kormany.hu/azsia?kazahsztan>

4. Közbiztonság

Kazahsztánban a közbiztonság általában jónak mondható, a közterületeken, a főutak mentén állandó a rendőri jelenlét. Az országnak nincsen olyan térsége, amelynek felkeresése a nem javasolt kategóriába tartozna.

Az ország déli, keleti részein a hegyvidéki, illetve a belső területeken a sztyeppei kirándulásokat csak utazási irodák szervezésében, helyi vezető kíséretével javasoljuk.

Természeti katasztrófák (földrengések, árvizek, lavinák, földcsuszamlások stb.) főleg az ország déli, keleti részein, illetve a hegyvidéki területeken fordulnak elő.

Forrás: <https://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?kazahsztan>

5. Infrastruktúra, közlekedés

Magyar jogosítvánnyal rendelkező személyek Kazahsztánban vezethetnek gépjárművet. Tekintettel azonban a magyarországitól jelentősen eltérő közlekedési szokásokra és szabályokra, a vidéki, illetve alsóbbrendű utak katasztrófális állapotára, valamint a nagyvárosokban gyakran tapasztalható dugókra, még a tapasztalt gépjárművezetőknek sem ajánljuk, hogy Kazahsztánban a volán mögé üljenek. A legfontosabb, országos jelentőségű utakon is óvakodni kell az éjjeli vezetéstől (kátyúk, úthibák miatt); a ritkán lakott részeken lehetőleg csak nappal vezessünk. Bárhol, bármikor lehet számítani elakadt, műszaki hibás járművekre vagy szabadon kószáló nagytestű háziállatokra. A hegyvidéki utakon a lavinák, földcsuszamlások jelentenek veszélyt. A téli időszakban gyakoriak a teljes útzárak, forgalomkorlátozások. A parkoló gépkocsikban látható helyen semmilyen értéket nem szabad hagyni.

Közlekedési szabályok:

- Autópályán a megengedett legnagyobb sebesség 110 km/óra, főútvonalon 90 km/óra, míg a lakott területen belül 60 km/óra, az iskolák környékén pedig általánosan 40 km/h.
- Gépjárművezetés közben tilos mobiltelefont használni, kivéve a fülhallgató-használat és a kihangosítás esetét.
- A vidékiek, de a külföldiek számára is nehezen rögzülő szabály, hogy a kijelölt gyalogos átkelőknél, ha ott egy gyalogos megjelenik, kötelező megállni (még a többsávos főútvonalakon is). Emiatt gyakoriak a ráfutásos balesetek.
- Az útkereszteződéseknél 30 méteren belül tilos parkolni. Tilos megállni azokon a helyeken is, ahol az álló jármű zavarja a többi közlekedő mozgását.
- A sávváltást tilos egybekötni a bekanyarodással és a visszafordulással.
- A fenti szabályok megszegői bírságra számíthatnak, amelynek mértéke az eset súlyosságától, illetve az elkövetés gyakoriságától függ.
- A Kazahsztánban megforduló magyar utazók tapasztalatai alapján a közutak minősége erősen változó. Hosszabb utazáshoz inkább a repülőgép és a vasút használatát javasoljuk. A nagyvárosi közlekedésben olcsónak számít a taxik igénybevétele. A taxi jelzést nem viselő gépkocsik leintése, használata a külföldiek számára annak ellenére sem javasolt, hogy a helyiek előszeretettel veszik igénybe ezt a fajta közlekedési módot.

Forrás: <https://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?kazahsztan>

6. Repülőterek

Az ország területi kiterjedtsége folytán Kazahsztánban a légi közlekedés fontos szerepet tölt be az országon belüli közlekedésben is. A Kazahsztánban található repülőterek listája: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_airports_in_Kazakhstan

Repülőjárat Budapest és Nur-Szultan között: 2017. június 8-án megvalósult a légi összeköttetés Budapest és Nur-Szultan között WizzAir járatának köszönhetően. Gyakori átszállási helyek még Frankfurt és Isztambul.

A rendelkezésre álló információk alapján az Air Astana kivételével a kazahsztáni polgári légi társaságok igénybevétele nem javasolt.

Forrás: <http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-kazahsztan>

7. Banki szolgáltatások elérhetősége

Az országban 33 kereskedelmi bank (kazah elnevezés szerint: „második szintű bankok” – банки второго уровня / ББУ – első szint pl. a [Nemzeti Bank](#)) működik. Technikai felszereltségük nagy részben nemzetközi színvonalon van, de a szolgáltatások tekintetében lemaradás a jellemző. Célszerű felkészülni arra, hogy az átutalásokhoz bekérhetik a szerződések eredeti, aláírt, eredeti pecséttel ellátott példányait, célszerű aktuális, eredetiben bemutatható, NAV illetőségigazolással is rendelkezni, stb. (Ezt a pénzmosás-megelőzési előírások betartásából adódó ellenőrzési kötelezettségekkel indokolják.) Ugyancsak elképzelhető, hogy bankszámla-szerződés aláírása után kezdenek további igazolásokat, nyilatkozatokat bekérni, személyes megjelenést várnak el akkor is, ha az nehezen valósítható meg. A követelésük teljesítéséig a bankszámlát nem nyitják meg, vagy nem teszik lehetővé a tranzakciókat. (Személyes tapasztalatok alapján: a legnagyobb bankoknál is erre lehet számítani.) A bankokról általános (2019. évi) információ elérhető például: <https://forbes.kz/ranking> honlapon.

Forrás: <http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-kazahsztan>

8. Egyéb

- Kazahsztán telefonos országhívószáma: 7. Nur-Szultan körzetszáma: 7172.
- Az üzletek és bankok hétköznap (hétfőtől péntekig) 9-18 óra között tartanak nyitva.
- Ugyan a hivatalos nyelv a kazah az országban, az orosz nyelv használata nem kevésbé gyakori. A kazahok 90 százaléka beszél oroszul, kazahul azonban csak a lakosság fele ért. A nyelvhasználat kérdése az egyik leginkább konfliktusos témakör Kazahsztánban, érdemes tehát előre tájékozódni, mely intézményben melyik nyelv használata az elfogadott.

Kultúra

1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások

- A kazah társadalmat egyelőre még a merev hierarchia jellemzi. Azonban ez lassan, de folyamatosan változik. A hierarchiában elfoglalt pozíciót főként a családi kapcsolatok és az életkor határozzák meg. Az idős emberek szavát nagyon ritkán kérdőjelezi meg, az üzleti életben különösen.
- Az üzlet alapja általában a személyes kapcsolat és a bizalom, így a kiutazás és a személyes találkozás üzletkötés esetén nem spórolható meg.
- A kazahok számára rendkívül fontos a jó üzleti kapcsolatok ápolása. Ennek érdekében a kazah üzletemberek nagy figyelmet fordítanak a diplomatikus, udvarias üzleti kommunikációra. Néha azonban az is előfordul, hogy saját érveik előtérbe helyezésének céljából felemelik hangjukat partnerükkel szemben.
- A magánszférában az üzleti tárgyalások általában lazább hangvételű, könnyedebb stílusú események. A közszféra ezzel ellentétben számos szokást továbbörökített a szovjet rendszerből, így ott formalizáltabb, kötöttebb megbeszélésekre lehet számítani.
- Az üzletkötés nyelve nem feltétlenül a kazah, sőt, a nyelvhasználat kérdése állandó vitatémát jelent Kazahsztánban. Érdeemes előre tájékozódni, hogy a partner az orosz vagy a kazah nyelvet preferálja-e.
- A névjegykártyát orosz és angol nyelvre ajánlatos lefordíttatani.
- Megbeszéléseken gyakoriak a „T”-alakú tárgyalóasztalok. Az asztalfőre a kazah partnercég vezetőjét ültetik, mellé hierarchia szerinti csökkenő sorrendben a beosztottjait. Ugyanezt az ültetési rendet várják el a partnercégtől is. A kazah cégvezetők a megbeszélés kezdetekor általában az ültetés sorrendjében röviden bemutatják alkalmazottaikat.
- Kazah hölgyeknek nem illik kezet nyújtani, meg kell várni, míg ők kezdeményezik a kézfogást. Gyakran előfordul, hogy muszlim kazah férfiak nem nyújtanak kezet hölgyeknek, ezen az üzleti partnernek nem érdemes felháborodnia.
- A kazahokra gyakran jellemző, hogy családi vendégségbe hívják üzleti partnereiket. Ezeket a meghívásokat nagy udvariatlanság visszautasítani, ráadásul ezek az alkalmak kiváló lehetőséget biztosítanak az üzleti kapcsolat elmélyítésére. Ilyenkor ajánlatos apró ajándékot vinni a vendéglátónak.
- A kazahok öltözködése rendkívül konzervatív és egyszerű, erre érdemes az üzleti életben is kiemelt figyelmet fordítani, különösen a női üzleti partnereknek.

Forrás: <http://www.businessnewskazakhstan.com/about-kazakhstan/culture-and-business-etiquette/>

2. Fontosabb ünnepek

Kazahsztánban számos nemzetközileg ismert ünnepnapot tartanak meg (pl. Újév, Nőnap), illetve a vallási ünnepek mellett (pl. ortodox karácsony, muzulmán újév) számos kazah nemzeti esemény évfordulóját nyilvánították ünnepnappá. Kazahsztán hivatalos ünnepnapjai az alábbiak:

- Január 1-2. - Újév
- Január 7. - Ortodox karácsony
- Március 8. - Nemzetközi nőnap
- Március 21-23. - Novruz
- Május 1. - Kazahsztáni népi egység napja
- Május 7. - A Haza megvédésének napja
- Május 9. - A Győzelem Napja
- Július 6. - A Főváros Napja
- Augusztus 30. - Az alkotmány napja
- December 1. - Az első elnök napja
- December 16-17. - A Függetlenség Napja

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kazahszt%C3%A1n#%C3%9Cnnepek>

3. Vallás, vallási szokások

Kazahsztán soknemzetiségű, döntően muszlim, kisebb mértékben ortodox keresztény (pravoszláv) vallású ország. A kazahok általában vendégszeretőek, segítőkészek, a magyarokat rokonnépnek tekintik, de a déli területeken élők között előfordulhat vallási, illetve etnikai okokra visszavezethető intolerancia a külföldiekkel szemben.

Az ortodox keresztény vallás követői nagyrészt az országban élő ukrán, orosz és belorusz nemzetiségűek közül kerülnek ki. Vallási ellentétek az érintett csoportokra nem jellemzőek, a kazahok híresek egymással szembeni toleranciájukról. A Szovjetuniótól való függetlenedés óta több száz mecset és keresztény templom épült szerte az országban. A kazah kormány intézkedéseivel igyekszik támogatni a vallási csoportok békés együttélésének fenntartását.

Forrás: <https://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?kazahsztan>

4. Történelmi áttekintés

Kazahsztán történelmét egészen a 20. századig az országot uraló különböző birodalmak fennhatóságai határozták meg. A 10. században a török birodalom részét képezte a mai Kazah Állam, majd a mongol birodalom részeként alakult meg a Kazah Kánság a 15. században, ám ezt az időszakot is a kazahok és a déli perzsák közötti folyamatos összetűzések határozták meg.

Történelmileg a kínai selyemárukat az Ázsián átvezető karavánutakon szállították a kereskedők Európába, ahol igen nagy becsben tartották a titokzatos kelmét. 2014-ben az út kazahsztáni, kínai és kirgizisztáni szakaszát az UNESCO Világörökség részévé nyilvánították. A selyemút északi útvonala északnyugati irányba haladt Kína Gansu

tartományán keresztül, majd további három részre ágazott. Kettő ezek közül a hegyek vonulatát követte a Takla-Makán sivatagtól északra és délre, majd Kasgarnál újra egyesültek. A harmadik a Tien-san hegységtől északra haladt, Turpanon (Turfán), Talgaron és Almatin keresztül, ami ma Kazahsztán délkeleti része.

A 19. században az orosz cári birodalom terjesztette ki hatalmát Kazahsztán területére, ahol közigazgatási, katonai egységeket létesített. A század végére erős kazah nemzeti mozgalom alakult ki az orosz hatalmi törekvésekkel szemben. A mozgalom nem csak a kazahok nemzeti identitásának és nyelvének megőrzését tűzte ki célul, de nehezményezte azt is, hogy az orosz megszállás a hagyományos életmódjuk, állattartáson alapuló gazdasági tevékenységük megszűnését is eredményezi. Az ellenállások véres összecsapásokba torkollottak, amely jelentős számú áldozatot követelt mind a kazah, mind az orosz oldalon.

Az Orosz Birodalom összeomlását követően Kazahsztán is a Szovjetunió fennhatósága alá került. A szovjetek intenzív gazdasági kollektivizálásba kezdtek, amely jelentős éhínséget okozott a kazah lakosság körében. Az 1960-as évekre Kazahsztánt nagyobb arányban lakták orosz, mint kazah nemzetiségűek. 1949-ben a Szovjetunió fontos atomkísérleti központja alakult a mai Szemej városának területén.

Kazahsztán 1991. december 16-án, a volt szovjet államok közül utolsóként kiáltotta ki függetlenségét. Nurszultan Nazarbajevet 1991-ben választották Kazahsztán elnökévé, aki – noha jelentős intézkedéseket tett a piacgazdaság bevezetése érdekében – a mai napig autoriter vezetője az országnak. A 2015-ös elnöki választások során Nazarbajev a voksok 97,7%-át szerezte meg. Ám 2019. március 19-én váratlanul bejelentette lemondását. Televíziós beszédében hozzátette, hogy megtartja pártelnöki tisztségét a kormányzó Nur Otan pártban, és továbbra is a biztonsági tanács elnöke marad (utóbbit törvény írja elő). Szintén a törvény értelmében élete végéig a Nemzet Vezetője (Елбасы) is marad, ami számára széles jogköröket biztosít. Az elnöki teendőket az új elnök megválasztásáig a szenátus elnöke, Kaszim-Zsomart Tokajev látja el. Nazarbajev lemondását követően a kazah fővárost átnevezték Nur-Szultánná.

A kazah alkotmány alapján, mint a Szenátus elnöke a lemondott Nazarbajev elnöki periódusának hátralévő részében, a 2020-ban tartandó elnökválasztásig tölti be Tokajev az államfői posztot. Miután azonban letette az elnöki esküt, április 9-én bejelentette, hogy az országban 2019. június 9-én előrehozott elnökválasztást tartanak. A június 10-én közzétett végeredmény szerint a választáson a szavazatok 70,96%-ával elnökké választották. 2019. június 11-én letette a hivatali esküt és ezzel hivatalosan is – nem csupán átmeneti időre – Kazahsztán elnöke lett. Megbízatása öt évre szól.

A kazahsztáni Torgaj vidékén él a madjar törzs. Ők a közelmúltban, mint a magyarok rokonai lettek ismertek hazánkban. A 'madjarok' és a 'magyarok' közös neve felveti a mai magyar és a kazahsztáni madjar nép közötti genetikai rokonság kérdését. A Kurultaj-Magyar Törzsi Gyűlés a magyarság és egyben egész Európa legnagyobb hagyományőrző rendezvénye. Több mint száz, Kárpát medencei magyar hagyományőrző és civil szervezet részvételével valósul meg. Az első modernkori, magyar részvétellel megtartott Kurultaj 2007 évben került megrendezésre Kazahsztánban, Saga településen. Ezen az ünnepségen a kazahsztáni Madjar törzs ünnepelte meg máig meglévő törzsi létét és rokonságát a magyar néppel.

Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Kazakhstan
<http://en.wikipedia.org/wiki/Kazakhstan>
https://en.wikipedia.org/wiki/Kazakh_presidential_election,_2015
https://hu.wikipedia.org/wiki/Kaszim-Zsomart_Kemeluli_Tokajev
https://hu.wikipedia.org/wiki/Nurszultan_Abisuli_Nazarbajev
<https://www.trans.eu/hu/blog/trans-eu-csoport/legfrissebb-kirendeltsegunk-a-selyemuton-tovabbi-globalis-muveletek/>
<https://hu.wikipedia.org/wiki/Selyem%C3%BAt>
<https://hu.wikipedia.org/wiki/Madjarok>
<http://kurultaj.hu/kurultaj/>

5. További hasznos információk

Kormányzati portál: <http://en.government.kz/>
Kazahsztán Külügyminisztériuma: <http://mfa.gov.kz>
Kazahsztán Belügyminisztériuma: <http://mvd.gov.kz/>
Nur-Szultan hivatalos oldala: <http://astana.gov.kz/en/>
Nur-Szultán turizmusának hivatalos oldala: <https://www.welcometonur-sultan.com/en>
Almati hivatalos oldala: https://almaty.gov.kz/page.php?page_id=3894&lang=2
Almati turizmusának hivatalos oldala: <http://www.almaty-kazakhstan.net/>
Emberi jogok helyzete:
<http://www.hrw.org/world-report/2013/country-chapters/kazakhstan>
Everyculture.com, online gyűjtemény a világ összes országának kultúrájáról:
<http://www.everyculture.com/Ja-Ma/Kazakhstan.html>
Az ország politikájáról:
CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>
Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Politics_of_Kazakhstan
GlobalSecurity.org: <https://www.globalsecurity.org/military/world/centralasia/kazak-politics.htm>
Az ország földrajzáról:
CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>
Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Kazakhstan
Kazahsztán turisztikai weboldala: <http://visitkazakhstan.kz/en/about/18/>
Orexa.com, információk Közép-Ázsia országairól:
http://www.kazakhstan.orexca.com/kazakhstan_geography.shtml
Az ország történelméről:
CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>
Kazahsztán történeleme online formában: <http://www.e-history.kz/en>
Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Kazakhstan

Kézirat lezárva: 2020. május

További információ:

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

Tel: +36 1 474-5147

E-mail: intdept@mkik.hu